

ILUSTRIRANI

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8^{.-}, ZA DIJAKE KRON 6^{.-}; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10^{.-}, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13^{.-}

GLASNIK

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. ::: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 2. * 16. DECEMBRA 1915 - IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 16.

Sv. Lucija ob Soči: Glavni oltar; na levi na tleh razkosana prižnica.

Zastavonoša.

Spisal Unger.

Armada vje stala v sovražni deželi, velikansko vojno taborišče.

Zastavonoša Mikoleit 4. kompanije . . . pešpolka se je moral javiti zvečer bolnega. Poročnik mu je ukazal, ker je bilo vse dobrohotno prigovarjanje zastonj. Mikoleit je poizkušal kolikor mogoče spoštljivo ugovarjati.

Da ni tako bolan, telesna slabost bo kmalu prešla. In poleg tega je v kratkem pričakovati bitke. Če ni njeга zraven . . .

Častnik se je smehljaj.

Zbiranje sil vendar še ni končano, in preden se prične bitka, bo on, Mikoleit, že zdavnaj zopet na fronti. Torej naj bo pameten in naj se javi štabnemu zdravniku v bližnjem lazaretu.

Tedaj je šel Mikoleit.

Sam je ležal sedaj v velikem in prostornem šotoru. Ranjencev tukaj še ni bilo, kot v Belgiji in na ruski meji, in ono malo bolnikov so zdravili kar v taborišču.

Zdravnikovo obličje se je pri sprejemu zelo zresnilo, vendar ni omenil nevarnosti boleznj.

Ponoči se je obračal Mikoleit po ležišču nemiren in vznemirjen semintja. Njegova glava je žarela in žila je trdo udarjala v zagorelo, od dela otrdelo kožo.

Bogve, ali se norčujejo, da se je javil bolnega? Sedaj, ko je treba, da se postavi! Če se vname boj, bodo vpraševali tovariši: »Zakaj ne nosi Mikoleit naše zastave?« In ta ali oni bo odgovoril: »Ker se je skrnil v slamo; smrt v slami mu je ljubša od častne, junaške smrti.«

Po polnoči ga je objelo polspanje, polno najčudovitejših sanj.

V vojnem taborišču, ki je bilo že dva dni za zapadno mejo na sovražnih tleh, je postalo tiho.

Semintja je zadonel v zvezdnato, jasno noč, klic čuječe straže.

Nenadoma je Mikoleit vztrepetal.

S trepetajočo roko se je pogladil po čelu, se trudoma dvignil in prisluškoval . . . prisluškoval.

Sedaj! . . .

Sedaj zopet! . . .

Kaj je bilo neki to?

Daljno bobnenje. To je bilo streljanje topov!

Kako? — — — Menda se vendar ni motil?

Z željnimi rokami je segel po kozarcu z vodo, ki je stal poleg njeга na stojalcu.

Sedaj! Sedaj znova!

Bum! . . . Bum, bum!

Artilerija otvarja ogenj.

Dan ognjenega krsta vstaja od vzhoda. In on ne sme biti zraven?

Mikoleit zopet pade nazaj na ležišče. Še vedno prisluškuje. A utrujenost je močnejša kot njegova volja in ga zopet zamota v nemirno spanje.

Ko se potem zopet prebudi, sije že prva dnevna svetloba skozi mala okenca v šotor.

Bolniški strežnik stoji pred njim in pripravlja sveže, mrzle obkladke za čelo in srce.

»Kaj je, tovariš?« ga vpraša bolnik.

»Napadli so nas. Sovražnik stoji pred Lagarde.«

»In mi? In moj polk?«

»So že zdavnaj odšli Francozom naproti.«

Mikoleit se prestraši.

Mrzlično hitro delujejo njegove misli. In premišlja, kako bi mogel uiti.

»Tovariš, ali mi daš piti?«

Strežnik odide, da bi prinesel bolniku kozarec vode. Ne misli na nič slabega. Ko pride zopet nazaj, je postelja prazna.

Dolgih korakov hiti Mikoleit čez polje. A njegove misli in želje so daleč pred njim.

Kako neki je mogel reči včeraj poročnik, da ne

pride še do boja! Kdo bo nosil sedaj zastavo namesto njeга in si priboril slavo in čast? Čez četrte ure pride do taborišča. Na prostoru ni več čet. Le nekaj voz stoji v dolgih vrstah in tuintam gori taboriščni ogenj.

Zastavonošu ni treba vprašati za pot. Bobnenje topov in vedno močnejše prasketanje pušk mu naznanja smer.

Njegovo telo je oslabilo do skrajnosti. A dalje . . . le dalje!

(Konec prih.)

Teško pričakovanje.

Spomin.

Fr. Koblar.

O ti kranjska pesem, ti gorenjski vrisk v tujem svetu, kako sta lepa! Pojejo vaju študenti veselootoženih src in prav zato sta čudovita, kakor da bi stopila pravljica na tlakovano cesto, — saj se glasita v tem mestu brez lepe pesmi.

Ljudje gredo mimo, poslušajo in postajajo, celo mesto — utrujen vojak — se začudeno zgane v polspanju; a ni mu mar za lepoto, preutrujen je in srce mu je že davno okamenelo.

A pesem se je glasila naprej, tiho in otožno:

Je pa davi slanica padla
na zelene travnike.

Prišla sta mimo — ona se je okrenila in postala — a takoj je morala naprej. Prihodnja veža pa je pogoltnila oba.

Prizor iz skalnih strmin na tirolski bojni črti.

Prehod čez most za silo.

Pa saj mi ne boste verjeli, če zapišem, da je bila Slovenka, ki ji je zastala noga sredi poti — a vendar je res! Moj Bog — greš po cesti zamišljen v svojo revščino in samoto, ljudje te srečavajo, nihče se ne zmeni zate, ti za nikogar — a naenkrat ti zatrepeta srce, na uho ti je prigostolela domača govornica, ozreš se, tuji obrazi gredo mimo tebe — samo podobni so domačim. Ali včasih govoriš ti, marsikdo se ozre za tabo — morda z istim čuvstvom kakor ti poprej in o sreča — zgodi se tudi, da te nagovori popolnoma tuj človek: »Jaz sem tudi Slovenec!« — in oba brata.

Domovine ne izgubiš, najdeš jo povsod — čim dalje, tembolj si je vesel. Včasih roma kakor desetnica in išče kruha, včasih hodi pot izgubljenega sinu — odhaja in se vrača, pa je podobna hlapcu, ki je s talenti odšel, da si pridobi novih in ne misli več, da se vrne; ostane na plodni zemlji in ne vpraša po tujem nebu, ker se je zagledal v prst, ki mu nosi in rodi zakladov — a domovino še nosi, ker ni pričel še nihče, ki bi vzel blažen spomin nanjo.

Ti domovina spomina, ali si še domovina krvi in srca? Morda je samo beseda, ki še ni utonila med novimi glasovi, ampak živi zadnje hipe umiranja?

Ob oknu je slonela.

Tramvaji so utrujeno ropotali gorindol, avtomobili so brenčali, a vse le posamič, poredko, bilo je že pozno. Tudi pesmi ni bilo več čuti, a donela je še vedno. Ni je prevpil glas težkih vozov, in premotil takta ropot cestne železnice — donela je še lepše, slajše, donela bliže. Pesem je zašla v srce, znala si je poiskati dom, kjer se je ustavila.

A čuj, oglasila se je še druga podobna pesem! Odkod — odkod? Tam daleč se je glasila nekoč — spomin povej; pesem sredi vasi. V čumnati je spalo dekle in jo poslušalo. Okno je stražil roženkravt in rdeča zavesa je trepetala v poletni noči. Pesem pa se je glasila in se bližala — pod oknom pa je za hip postala — morda se je takrat iztegnila tudi roka in otrgala razcvetel nagelj. In potem se je pesem oglasila še lepše in končala z vriskom onkraj vasi.

Spomin se je ob pesmi spet vrnil k srcu in ga narahlo zamajal.

Še naprej? — Da, vstajajo. Spomin in srce si pomagata, vstajajo obrazi. Temni, nerazločni so — a prihajajo bliže, zibljejo z ustnicami — že je čuti njih glas. Spoznavajo se.

»Pa boš res šla? Daleč?«

»Ne, samo za poizkušnjo — zunaj je boljše.« In tovarišice so ji voščile srečo.

»Pa piši, pa piši.« — »Dobro naj se ti godi.« — »In kmalu se vrni!« »Bom, bom« — je govorilo tisto dekle — a tega obraza ni med njimi, ni v spominu, — samo glas zveni jasno.

»Da — to sem govorila jaz sama — se je spomnila gospa ob oknu.

Pripravljala je obleko. Pri peči je sedel oče. Tudi poleti je bil tu njegov prostor, matere ni bilo več.

»Ali res greš?«

»Grem, da vam pomagam! Tuja gospodinja je pri hiši, brat se je oženil, odveč sem — dekla.«

»Pa ne pozabi, da sem te v skrbeh in težavah odredil in molitve ne pozabi. In samo še ena noč od tujine...«

Srce je bilo nestrpno, želelo je novega sveta. Okno je zatrepetalo.

»Zakaj greš? Pozabiš me!«

»To si čuden!«

»Saj vem — ali obljubi mi, da se kmalu vrneš, potem bova svoja.«

»Saj veš, verjemi!«

In tam pod kozolcem je zavriskal, njej je bilo takrat — ali se še spominja — ni ji bilo hudo.

Šla je. Iz mesta v mesto, hitro naprej.

Spomini, čemu, saj tudi srce molči! Naprej, naprej! Ah, srce ve tako malo! Bila je k sreči lepa, in veliko mesto zahteva lepih ljudi; pravica se deli po obrazu, sreča se jim sama ponuja. In sreča, ti si dom? Da, zakaj ne! Bel kos kruha je slajši od ovsenege, lep obraz se lepše prilega lepi hiši kakor slamnati, in kdo ne pozabi ob polni skledi na glad? In tako se začne živeti, iz hipov v leta — do smrti. Za vedno? Morda naenkrat pade sekira, ki preseka vez sreče, pride spomin in potrese srce. Konec je trpkost.

Oddelek ujetih alpinov s strojno puško.

Kresalo duhov.

Roman iz irskega življenja. Angleški napisal P. A. Sheehan. — Prevel Davorin Ciuha.

(Dalje.)

Iz kočice ob cesti je padal rdeč svit čez pot. Vstopil je. Ljudje so ravno sedeli pri večerji. Oče je sedel odkrit pri koncu mize, okoli njega otroci. Mati je imela polne roke opravil. Vse je nudilo živ prizor, ki ga je blagoslavljala kljub ubožnosti sreča in zadovoljnost.

»Bog Vas blagoslovi!« je dejal gospod Maxwell v domačem narečju, ki se ga je že nekoliko naučil.

»Bog Vas blagoslovi!« se je glasil odgovor.

Gospod Maxwell je zapazil tiho nezaupanje. Večkrat namreč so prihajali va-

gabundi ter strašili žene in otroke. Gospod Maxwell je vedel, da njegova zunanost ni preveč privlačna.

»Lačen sem in ves izmučen,« je dejal.

»To bolezen Vam lahko preženemo,« je dejal gospodar. »Paudheen, vstani in daj stol tujcu.«

Paudheen, ki je imel usta polna krompirja, je vstal, sicer godrnjaje, in vzel s seboj še kopo krompirja. Gospod Maxwell je sedel in s slastjo použil domači kruh in spil mleko, ki so mu ga ponudili. Nato se je obrnil, da bi odšel.

»Pa se Vam zelo mudi,« je dejal gospodar.

»Moram še v Cahercon,« je odvrnil gospod Maxwell in vzel svoj sveženj.

»Aha, kjer stanuje veliki gospod?«

»Gospod Hamberton? Da. Danes je bila doli v Lisheenu izgnana iz hiše družina in ž njo tudi jaz; gospod Hamberton mi je ponudil dela.«

»Sedite še nazaj in povejte nam vse. O izgnanju smo slišali. Povejte nam vse,« je dejal gospodar.

Bila je sicer prav majhna zahvala, ki

jo je mogel pokazati za velikodušno gostoljubje. Vendar se ni dolgo mudil, temuč se kmalu odpravil na pot.

Cesta je peljala čez globoko zarezan prelaz. Črno in preteče so se dvigale gore na desni. Čez malo časa je imel na levi strmo reber, ki je padala v široko ravnino. Zdelo se mu je, da vidi zvezde v majhnem jezeru in sliši šumenje reke, ki je nitela proti morju. Reko je kmalu prekoračil. Potem je hitro korakal po gladki cesti dalje in kmalu videl luči male vasice. Lahko je našel Doneganovo hišo in bil prisrčno sprejet. Kar mu je najprej padlo v oči, je bil vtis udobnosti in snažnosti, ki mu ga je nudila hišica, ter ostro nasprotje z razmerami v Lisheenu. Tla so bila iz opeke in zelo čedna. Dalje je stalo v kuhinji dolgo, železno ognjišče, bakreni deli so se svetili v luči. Sklednik je bil nabito preskrbljen s kuhinjsko opravo. Otroci so sedeli okoli mize in brali pri svetilki, ki je sipala izpod opalno zelenega klobuka luč na knjige. Donegan je bil velike, pristno keltske postave s temno modrimi očmi, ki so se svetile izpod košatih, črnih obrvi. Njegova

Spomini, naprej, naprej! Vse stoji, ni niti enega več — a v globini srca se zbirajo solze, morda planejo kdaj na dan.

V postelji se je nekaj zganilo — otročji glas je zaklical tako tuje in zajokal — bil je njen otrok; in tam je spal mož. Predramil se je in je nevoljno opomnil, čemu še čaje.

Tiho, bolest! Dom, kje si?

Domovina, komu si podobna? Včasih romaš kakor desetnica in iščeš kruha, včasih hodiš pot izgubljenega sinu, včasih pa si podobna hlapcu, ki je odšel s talenti in ne misli več, da se vrne.

In kje si?

Le tam doli ležiš, majhna med malimi, a v srcu si mnogim.

Doma in zunaj.

Srce mi je razdvojeno ob vojnem viharju. Doma sem in v duhu zunaj na bojni črti.

Doma mi hiša stoji kakor je stala, domači so z menoj zdravi in veseli, delajo, se zabavajo, a v trenutku sem z

mislimi zunaj na bojišču, popolno nov svet se mi odpre: tujina, boj, kri, ranjenci, mrtvi, ruševine, groza, kakršne skoroda svet še ni gledal.

Doma: Ljudje po delu ali tudi brez dela sedajo k pogrneni mizi, krožniki, skleda žlice, vilice, noži, vse kakor je bilo v mirnih časih. Morda manjka mesa, in družina godrnja, čutijo se nezadovoljne...

Zunaj: Po jarkih v blatu leže in slone vojaki; cel dan že niso nič zaužili, sovražnik je blizu in ne počiva, z menažo morajo v ozadju čakati pozno v noč.

Komisa dobe, slanine, požirek postane pregrete vode. Veseli so in zadovoljni, da so sploh kaj dobili, vse so použili brez

mize in vilic in žlic, ah, kako so tukaj slastne skorje kruha, ki so nekdanj ležale po smetiščih.

Naši vojaki pri vojnih opravkih.

Doma: Zvečer gredo ljudje v gorke mehke postelje počivat, zjutraj jim je na razpolago voda, gorki zajutrek...

Zunaj: Po jarkih, ob grmovju, ob razrušenih stenah, na trdem kamnu počivajo vojaki, a v hipu alarm: vse pokoncu, naprej, kam, nobeden ne ve, ali v življenje, ali v trpljenje, ali v smrt,

Doma: V nedeljo ali vsak večer greš kakor po navadi v gostilno, v kavarno; malo dražje vse plačaš, a ne pogrešaš ničesar.

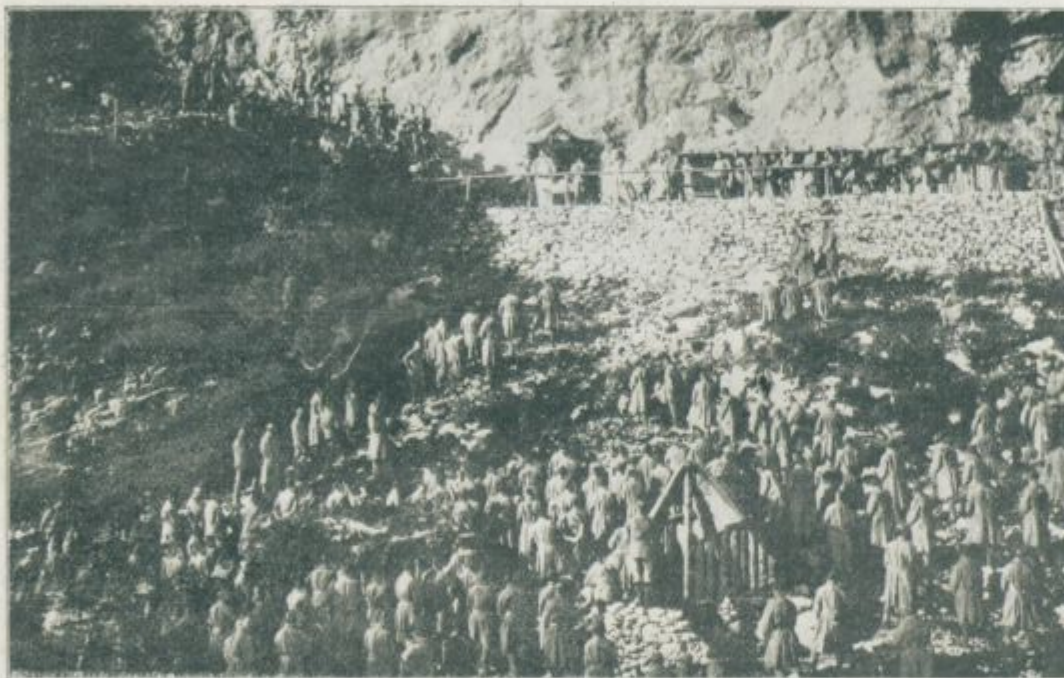
Zunaj: Zabava z granatami, z napadi z mučnimi pohodi.

Doma: Danes ni nobenih novic, stvar ne gre naprej.

Zunaj: Dan za dnem na tisoče ranjencev, mrtvih, pohabljenih.

Doma: Cerkve so polne, verniki zelo molijo za svoje na bojišču. Toda koliko jih je takih, ki so se nanovo pridružili tem vrstam molilcev; koliko jih je, ki jih je groza vojske privedla k Bogu, da so opravili morda po mnogih letih dobro spoved, da so prejeli sv. obhajilo?

Zunaj: Po dolgem času, po strašnem trpljenju v skritem gozdu kje zopet enkrat božja služba. Kako pobožno kleče vojaki in molijo, mnogi tudi taki, ki doma niso molili, niso zahajali v cerkev...

Pridiža na gori. Vojni kurat čast. g. Leopold Turšič pridiguje svojim četam.

žena je bila majhna zlatolasa ženica, ki je bila sicer preprosto, a čedno oblečena. Brez vsake pretirane prijaznosti je stopila h gospodu Maxwellu ter mu odvzela sveženj:

»Pač ste lačen in truden?«

»Da, oboje je res.« je odvrnil veselo.

Pogled na prijazen dom je vzbudil v njem prav posebno novo občutje: »Mislim, da sem vendar prišel na pravi kraj.«

»Le sedite in bodite kakor doma. Jaz Vam takoj prinesem čašo čaja in par jajec.«

»Vi prihajate kot izgnanec od Lisheena?« je dejal Donegan in uprl svoje živahne oči v gospoda Maxwella.

»Da«, je odvrnil. »Žalosten in težak dan je bil.« Več ni govoril, temuč samo strmél v ogenj.

Po večerji so ga peljali v majhno, čedno spalnico, ki je bila sicer preprosto, toda okusno opremljena. V kotu je stala železna postelja. Posteljnina je bila čista kot sneg, odeja je bila delana po težkem izbranem vzorcu. Dalje je stal v sobici umivalnik in ob postelji ozka preproga. Na steni je viselo nekaj verskih podob.

Zlezel je naglo v posteljo in prijetni občutek, ki ga je imel na trdi postelji in v svežem perilu, mu dolgo ni pustil spati. Mislil je: »V mojih razmerah se je izvršila izprememba in konec je mojih preizkušenj.« Nato so se pa njegove misli nehote vrnile k dogodkom preteklega dneva; spomin nanje je moreče vplival na njegovo srce. Toda tega občutka se je otresel. Vse skrbi so pregnale velike misli. In velike misli — misel požrtvovalnosti, dobrote, obsežnejše, vzvišenejšee misli na prerojenje celega ljudstva po novih sredstvih na trdni podlagi človečanstva in pravice so plale v njegovem srcu in ga polnile z novimi, vzvišenimi občutki sreče, ki so ga uspavali v kraljestvo sanj.

Ena sanja ga je zelo vznemirila. Bilo je prav pred jutranjo zoro. Nenadno ga je vzbudilo veselo zvonjenje in Donegan je naglo prišel v njegovo sobo.

»Zvonec bje sedem! Vam se danes še ni treba nanj ozirati, je dejal gospod. Jaz moram hiteti.«

Mudilo se mu je tako neznansko, da se gospod Maxwell ni mogel zdržati in je

Donegana, ko se je opoldne vrnil, začel vpraševati.

»O,« je ta odvrnil. »Če človek ni pri zadnjem udarcu zvonca pri delu, se mu odtegne četrtnina dneva.«

»Zelo zvito!« si je mislil gospod Maxwell. »Toda plače imate vendar zelo dobre?« je vprašal.

»Ni mogoče boljših. En funt na teden, prosto stanovanje, kos vrta in o Božiču dve toni premoğa. Tudi moja žena zasluži par šilingov s pranjem. In z nami ravnajo dobro.«

»Seveda ste zelo zadovoljni?«

»Gotovo. Sicer je bil nekdo med nami, ki je hotel naenkrat postati bogat. Toda ni se mu srečno izteklo. Danes zvečer Vam bom povedal to zgodbo. Gospod Hamberton bi, da ne pozabim, danes rad govoril z Vami.«

»Kje?« je vprašal gospod Maxwell.

»Pri delu?«

»Ne, v vili. Gospod Hamberton je dejal, da Vas čaka okoli treh ali štirih.«

»Prav, pa pojdem!«

In vršil se je zelo pomemben pogovor,

Doma: živež se draži, te in one reči zmanjkuje, cene se neprimerno dvigajo. Tedaj govore taki, ki kaj imajo: Sedaj je čas, da se kaj zasluži. — Ali revež zmore ali ne, ali naj sedi v mrzli sobi v ostri zimi brez jedi, zato so tak ne zmeni. Konjunktura je ugodna in slab prodajalec tak, ki se je ne posluži. — Ta pojav doma je ena najgrših, najbolj črnih marog v življenju ljudi v današnji vojski.

Zunaj: Kako bratski si dele vojaki svoje grizljeje. Kako požrtvovalno stavijo dan za dnem v nevarnost svojo udobnost, svoje življenje v nevarnost za one doma, ki tako malo poznajo bratske ljubezni. — Ta dva svetova doma in zunaj treba premostiti s tem, da razumevamo, kaj oni zunaj za nas trpe, da se zavemo, da niso dolžni trpeti samo oni, ki so zunaj, ampak vsi tudi doma ne le reveži, ampak prav posebno tudi oni, ki imajo sredstev, da blaže revščino in pomanjkanje. Treba se nam doma zavedati, da preživljamo sedaj čase najhujših preskušenj, da je pokora, ki nam jo oznanjuje svetovna vojska, potrebna za nas vsakega, in da je z dobrimi deli krščanskega usmiljenja treba tolažiti jezo Gospodovo.

Ako se v tem smislu to nasprotje med domom in bojiščem preuredi, da bomo vsi umevali resno svojo nalogo in požrtvovalno zanjo delali, tedaj bomo nepremagljivi. Ako bodo vojaki na bojišču vedeli, da storimo vse, kar je potrebno v obrambo doma z delom in vstrajnostjo, bodo tem mirnejši vršili svoje težke dolžnosti.

Darujte za Rdeči križ!

† Profesor Friderik Žakelj.

Dne 20. novembra smo v Ljubljani pokopali profesorja Friderika Žakelja. Rojen je bil leta 1835. v Krašnji; umrl je v

Profesor Žakelj.

častitljivi starosti osemdeset let. Bil je učitelj mladine na gimnazijah v Reki in Ljubljani 45 let. Kot profesor je bil resen,

pravičen, vendar vedno dobrohoten, bil je natančen in mož strogega reda. S svojo soprogo, sestro pokojnega lazarista Heidricha, je živel v srečnem zakonu. Bil je mož krščanskega mišljenja in življenja. Prav do zadnjega tedna je bil vsak dan v ljubljanski stolnici pri konventni maši. Po smrti žene in prijatelja Heidricha se je čutil osamljenega in je zaželel za njima. Želja se mu je kmalu spolnila. Živel je samo šoli in se je v starosti težko ločil od nje. Rad je hodil še zadnja leta po Vodnikovem trgu, kjer je stala stara gimnazija. Le kak temeljni kamen še gleda od tega poslopja iz tal in tako se krči tudi število mož, ki so poučevali na tem zavodu. Počivaj v miru blagi mož!

† Jernej Pogačar,

rojen leta 1891. v Poženku, v župniji Cerklje na Gorenjskem, služil pri c. i. kr. pešpolku št. 17, kot naznanilni jahač pri polkovnem štabu; prvič je bil ranjen 28. oktobra 1914. pri Grodeku. Ko je okreval, je šel nazaj v Galicijo in bil zopet ranjen 5. junija pri mestu Flumac, kjer mu je sovražna krogla pretrgala nit življenja. Ko se je vračal nazaj v Galicijo, je rekel: »Sedaj se ne vidimo več!« In uresničile so se tvoje besede, dragi Jernej! Spavaj mirno, dragi sin, v daljni gališki zemlji! Za teboj žalujeta dva brata, ki sta oba na bojnem polju, eden že ranjen, in dve sestri, posebno pa žalujeta oče in mati!

† Franc Lampič

je bil rojen l. 1892. v Stanežicah pri Št. Vidu. Služil je pri 27. pešpolku kot sanitjec. Udeleževal se je vseh bojev v Kar-

Jernej Pogačar
padel v Galiciji.

Franc Lampič
padel na sev. bojišču.

Joško Cremošnik
padel pri Doberdovu.

Peter Breznik
umrl v Celovcu.

Anton Barbič
padel na ital. bojišču.

Anton Metlika
padel na ital. bojišču.

in najbolj pomembno je bilo, da je gospod Maxwell, vstopivši v obednico, kamor ga je proti njegovi volji peljal sluga v livreji, zapazil, kako so ga sprejeli z nekim posebnim ozirom. Gospodična Moulton ni mogla več nadaljevati ročnega dela, temuč je dvignila oči in pozorno opazovala gosta. Odkar je zapustil Dublin, se je prvič nahajal v sobi, ki mu je s svojim ozračjem vzbudila stare spomine. Pohišstvo, preproge, lepe slike, srebrno namizno orodje: vse je v njem z vso silo budilo kopo prijetnih spominov. Nasprotje med tako eleganco, med elegantnim nastopom gospoda ter gospodične in med njegovo zanemareno obleko ga je napolnilo s sramom. Ves je zardel in vrtel nemirno svoj obdrgnjeni, pomečkani klobuk med prsti.

»Sedite!« je dejal gospod Hamberton. »Ali ste srečno potoval? In pri Doneganu je bilo vse v redu?«

»Da, jaz se počutim zelo dobro. Doneganovi so bili z menoj zelo prijazni.«

»Maxwell,« je dejal gospod Hamberton, igraje se z žepnim nožičkom, in ostro opazoval gosta. »Vi ste majhna uganika.

Vsaj očitno je, da ne spadate med ljudi naše okolice. In čudovito, Claire, ali se naš veleposestnik ne imenuje tudi Maxwell?«

»Da, tako mu je ime,« je odvrnila.

»In je prav poseben lump,« je dejal gospod Hamberton. »Stalo me je vražjega dela, preden sem mogel dobiti v najem ta prostor. Delal je toliko zaprek, kakor bi šlo za kos zemlje v srcu Londona. Maxwell, Vas obdaja skrivnost, a imate nedotakljivo pravico, da jo varujete in jaz bi bil zadnji, ki bi poizkušal stvar razjasniti. Vi niste prav močan, radi tega sem sklenil, da Vas postavim za paznika. Ob sedmih, opoldne. ob eni in ob šestih se da znamenje z zvoncec. Kdor pride po zadnjem udarcu, se mu odtegne četrtna dnevne plače. Ali ste razumel?«

Gospod Maxwell je prikimal.

»In potem morate biti tudi vedno pripravljeni, da lahko pridete k meni, da poskrbite za račune ali karkoli bi bilo potrebno. Vaša plača bo funt na teden. Imate tudi prsto stanovanje. Pač niste še oženjen?«

Gospod Maxwell se je, za hip poza-

bivši svojo vlogo, presenečeno vzravnal in pogledal smehljaje se proti gospodični Moulton. In, čudno, ona je odvrnila smehljaj, njeno lice in čelo je zalila lahna rdečica.

»Prav. Poiskali Vam bomo kakšno staro ženico, ki bo skrbela za Vas. Kaj meniš, Claire, Nance Brien bi bila dobra?«

»Da,« je odvrnila raztreseno.

»Donegan Vam bo pokazal Vašo hišico,« je dejal gospod Hamberton in s tem namignil, da je pogovor končan. »Ali še kaj drugega?« je vprašal, ker se je zdelo, da se gospod Maxwell obotavlja.

»Ne, toda —«

»No, le na dan, naj bo karkoli!«

»Pač vidite sami, da je z mojo obleko slabo,« je dejal gospod Maxwell in lahno zardel. »Jaz pač dobro vem, da si preveč upam, toda če bi kaj predujema —«

»Ne,« je zagrmel gospod Hamberton. »Jaz ne dam nikoli predujema. A bom že poskrbel, da dobite obleko. Sicer je pa Vaša obleka za delo še dobra. Na vsak način bi rad praznične obleke. H kateri veri spadate?«

patih. Padel je 14. maja, zadet od krogle. Ko so se oglasili zvonovi in naznanjali domači župniji njegovo junaško smrt, se je marsikomu zarosilo oko, in slišal si glas: Škoda je tako pridnega, poštenega mladeniča. — Počivaj v miru!

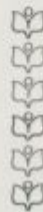
† Jožef Cremošnik.

Žalostno so dne 14. novembra naznanili zvonovi prelepe braslovške župnije, da je nemila smrt pretrgala na italijanskem bojišču, nit življenja blagemu mladeniču

Ljubljanski cesarski strelci.

Ob odhodu iz Karpotov meseca majnika se častniki klanjajo pred spomenikom cesarice Elizabete v bardjevskem kopališču.

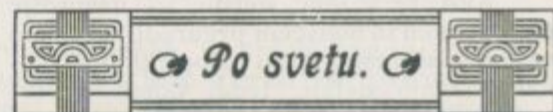
Ljubljanski cesarski strelci. Dobra volja za fronto.

Joškotu Cremošnik iz Pariželj. — Služil je pri slovenskoštajerskem pešpolku št. 87. Najprej, se je bojeval v Galiciji nad dva meseca nato je bil prestavljen na italijansko bojišče. Ni mu bilo odločeno, da bi se vrnil k svojim domačim; bil je dne 27. septembra od sovražne krogle smrtno ranjen, in naslednji dan je umrl častne smrti za domovino. Ranjen je bil, previden s svetotajstvi, vdan v voljo božjo; kakor razvidimo iz njegovih poročil, se je junaško boril za našo domovino. Pokopan je na nekem brdu pri vasi Doberdob.

Počivaj mirno, dragi Joško, v solnčni goriški zemlji, dokler Te ne pokliče glas trobent k veselemu svidenju, nad zvezdami.

† Peter Breznik.

Danes priobčimo drugega brata Petra. Rojen je bil 6. aprila 1892 v Pamečah, aktivni vojak trenske divizije št. 3, vojna pošta 65. Umril je vsled v vojni dobljenega legarja dne 2. avgusta v deželni bolnici v Celovcu. Vrlemu mladeniču bodi zemlja lahka; njegovim priletim staršem, ki so s Petrom žrtvovali vse tri sinove za domovino, naše iskreno sožalje!

Svetovna vojska.

3. dec. Laški napadi so bili povsod odbiti. Sovražnik je hudo obstreljeval Gorico. Zahodno in južno od Novega Pazarja so naši ujeli 3500 Srbov. Bojev so se udeležili na naši strani tudi Mohamedanci. V gorah pri Mitrovici ujetih 1200 Srbov. V Mezopotamiji so Angleži skušali bližati v Bagdadu, se bili so poraženi pri Ktezifonu. 5000 vojakov mrtvih in ranjenih. Angleži so se daleč umaknili po tem porazu.

4. dec. Sovražnik še vedno napada. Zavrnilo smo ga povsod, posebno pri Oslavju in Podgori. Gorica je še vedno v topovskem ognju. — Na črnohorskem bojišču so naše čete zasedle Plevlje in sovražnika vrgle pri Prisnejevici južno od Sjenice. Ujetnikov so včeraj privedli v Mitrovico in Novi pazar 2000. — Na ruskem bojišču so Rusi Nemce napadli pri

»K anglikanski cerkvi.«

»Dobro. Mi, hvala Bogu, nimamo tu nobene cerkve. Kaj ste delal zadnjih par mesecev ob nedeljah?«

»Cigarete kadil, če sem jih imel, in bral Šekspirja.«

»Bral Šekspirja!« je ponovil gospod Hamerton. »Vi ste mož, ki ga jaz rabim. Ali ste čital še druge pisatelje?«

»Da, vse,« je odvrnil gospod Maxwell in naštel svoje literarne znanke, tudi Ibse in Tolstoja.

»Mož, ki sem ga iskal celo svoje življenje,« je dejal zamišljeno gospod Hamerton. »Jaz Vas nočem vprašati, kako ste se seznanili s temi literarnimi velikani, a meni lahko pomagata pri družabni in duševni povzdigi mojih ljudi. Imate kaj proti ali odgovarja Vašim nazorom?«

»Dvignjenje ljudstva v tem oziru je sanja mojega življenja. In raditega ravno sem tu.«

»Potemtakem imate že izkušnje?« je vprašal gospod Hamerton. »Kakšen uspeh ste dosegel pri dobrih ljudeh v Lisheenu?«

»Jaz si nisem niti upal, da bi poizkušal.«

»Niti upal?«

»Da, niti upal!« je nadaljeval gospod Maxwell z nekim ognjem, ki je žarel na njegovih licih in v njegovih očeh. »Kako naj bi o tem govoril ljudem, ki se morajo boriti s strašnim vsemogočim uboštvo, katerim stoji neprenehoma pred vrati eksekutor in nad katerimi leži vsa grozna mora veleposestva? Kje naj dobijo čas za take reči? Od prvega petelinovega klica do temne noči ni nič drugega kot delo, delo brez prestanka, ki pa ne donša sadov njim, temuč drugemu. Kaj pomaža govoriti o dvignjenju ljudstvu, če se prej ne odvali kamen z groba. Ljudstvo brez moške samozavesti ni prosto. Samozavesti ni brez duševne izobrazbe. Duševna izobrazba pa zahteva počitka in prostosti pred morečo skrbjo za vsakdanji kruh. In tega ne bo, dokler ne bo dežela popolnoma osvobodjena iz rok veleposestva. Mi smo protestanti. Toda rečem Vam, da bi bili svoje katoliške rojake že davno ponižali v živali, da ni varstva, moči in milosti nji-

hove vere. Ne čudite se mojemu navdušenju, gospod Hamerton in gospodična Moulton! Če ne bo nihče govoril, bo še kamnje pričalo zoper nas.«

»Prav res, moj mladi prijatelj. Dal Bog, da bi Vas slišal Vaš enakoimeni Maxwell! Medtem pa bo dobro, če se držimo starega pravila: Stori, kar je najbliže! Jaz Vam bom dal na razpolago vse knjige, ki jih rabite.«

XXVI. Obtožba.

Obravnava proti Pierryju in Debbie Mc Auliffe je bila kratka, obsodba sumarična in narekovana po sovraštvu. Bil je čas, ko so Irsko vladali satrapi — ob polovični plači službujoči častniki, bivši indijski uradniki. Postavna določila o pregreških proti veleposestniku so se uveljavljala v najstrožjem smislu. Zoperstavljanje proti izgnanju je bil pregrešek že sam na sebi dovolj težak, ranitev stražnika ga je naredila za prvovrsten zločin. Sestra in brat sta bila obsojena na pol leta prisiljenega dela.

(Dalje.)

Nevelizu in ujeli divizijskega poveljnika. Ni pa res, da bi se bile avstrijske čete morale umakniti pri Kozlincu in Čartoriškem.

5. dec. Sedaj le bolj topovi govore, le pri Oslavju je bilo več pehotnih napadov odbitih. Na tirolskem bojišču je sovražnik obstreljeval naše utrdbe pri Lardare. — Na črnogorskem bojišču so se bili večji boji pri Celebiču, kjer so naše čete došle iz Foče vrgle Črnogorce. Bolgarske čete so jugozahodno od Prizrena porazile sovražnika in mu vzele do 100 topov in mnogo drugega vojnega blaga. V gorovju Janu blizu Dibre pol pota med Krčovim in Ohrido so bile poražene umikajoče se zadnje srbske čete. V Bitolj (Monastir) so vkorakali bolgarski in nemški vojaki. Iz Djakova se je umaknil sovražnik.

6. dec. Naša križarka »Novara« je z nekaj rušilci pri Sv. Ivanu Meduanskem potopila tri velike in dva manjša prevozna parnika; pet velikih in mnogo malih jadernic, ki so prekladale vojno blago na suho. — Blizu tam je ladja »Varaždin« uničila francoski podmorski čoln »Fresnel« in ujela poveljnika in 27 mož. — Na soškem bojišču vedni oženj, vedni napadi na posameznih točkah. Sovražnik v svojem poročilu poroča tudi o naših napadih. — Naše čete prodirajo v Črnogoro, približale so se Peči, važnemu križišču, ujele so 2100 mož.

7. dec. Južno od Plevelj smo odbili črnogorske napade. Severno od Berone so naše čete napadle sovražnika in si osvojile njegove utrjene postojanke pri Suhodolu. Južno od Novega Pazarja smo ujeli 1200 sovražnikov. Pri Peči so bili hudi boji. Naši so zasedli Peč. — Francozi so se umaknili iz svojih postojank v loku med rekama Črna in Vardar in zapustili

9. dec. Naši so na laškem bojišču pri Dolju severozahodno od Tolmina po hudem boju osvojile del sovražne postojanke. — Naš podmorski čoln je 7. t. m. v zalivu Drine prijel albanško motorško jadernico, kjer je bilo 30 srbskih vojakov s 4 topovi in s strelivom ter jo odvedli v Kotor. —

Razkropili smo črnogorske čete na višinah severno - vzhodno od Plevelja.

Severno od Berana smo prisilili levo črnogorsko krilo, da se je moralo umakniti. Tudi proti desnemu krilu napredujemo. Število ta dan ujetih znaša nad 1000. — Bolgarske čete so zasedle Djakovo, Dibro, Strugo in Ohrido. Boji ob Vardarju proti Francozom se ugodno razvijajo.

* * *

Naš cesar se je v posebnem pismu na svojeja ministrskega predsednika prav

moje očetovsko srce, zidajoč na milost Gospodovo, zaupno pričakuje zanje srečnejših dni in da bo moja in moje vlade skrb, da se tudi tam, kakor drugod, rane,

Boji na Tirolskem Vas Landar.

ki jih je zadala vojska, z dejanji olajšajo in zacelijo.

Veliki vojni dogodki, ako ne pride kaj popolno nepričakovanega, so se za letos zaključili s popolnim porazom Srbije. Dežela, ki je zakrivila sedanjo svetovno vojsko, je prejela strašno kazen. Sedaj Avstrijci z zavezniki proti koncu leta lahko rečemo, da smo zmagovalci na vseh bojiščih. Zasedeno imamo neizmerno veliko ruske zemlje, Belgijo, del Francoske, vso Srbijo, na italijanski meji odbijamo sovražnika tako vztrajno, da po skoro sedmih mesecih nima pokazati drugega kakor neuspehe, vkljub temu da je izgubil kakor pravijo do pol milijona vojakov. — Prav je torej imel

Srbsko bojišče: Bitolj, ki so ga zasedli Bolgari.

Krivolak in Demikarpu. — Na drugih bojiščih nobenih posebnih novic.

8. dec. Na goriški meji zopet živahnejši boji. Povsod smo odbili sovražnika, ki je trpel hude izgube. — Na črnogorskem bojišču so v Peči dobili naši 80 topov in mnogo vojnega blaga; vjeli so 2000 mož, med njimi 300 Črnogorcev. Arnauti se vojskujejo proti Srbom. — Naš podmorski čoln je 5. dec. potopil manjšo italijansko križarico pred Valono. — Bolgari so v južni Macedoniji zasedli Resno in Dibro, kjer so našli oddelek avstrijskih vojnih ujetnikov, ki že deset dni niso dobili nobenega kruha. 80 ujetnikov je bilo skoro mrtvih. Preskrbelo se je, da se okrepcajo.

očetovsko spomnil našega Primorja in njegovih prebivalcev, ki vsled vojske morajo toliko trpeti. Pač so naše hrabre čete mogle zabraniti, da sovražnik ni mogel zasesti Gorice — pravi cesar — a tega niso mogle preprečiti, da bi je ne bil pokončaval, dasi zato po sili vojaške potrebe nikakor ni bil opravičen. Z veliko žalostjo čutim bridkost zvestih prebivalcev in zahvalen priznavam požrtvalnost, ki z njo ti prebivalci prenašajo vse težave in v zupanju na zmagi pravične stvari in v vztrajnostjo podpirajo delovanje moje junaške armade.

Naznanite prebivalcem teh pokrajin moja iskrena čutila, zagotovite jih, da

Priletna Srbkinja v vaji z orožjem.

ogrski minister Tisza, ki je rekel v ogrski zbornici, da so sedaj dani objektivni pogoji za mir, subjektivnih pa sedaj še ni. Sovražniki se ne čutijo še poraženih, upajo še vedno, da nas končno sestradajo. Zato je vprašanje miru odvisno samo od naših nasprotnikov, Mi bomo vztrajali, kadar se

pa oni naveličajo brez potrebe prelivati nedolžno kri, tedaj pride doba, ko bodo izpregovorili pri zelenih mizah odločilno besedo o miru. Papež čuvatelj Kristovih nauk o pravičnosti in ljubezni je zopet v zadnjem konzistoriju dvignil svoj glas in klical vladarjem sveta, naj prenehajo s krvavimi boji, naj se dogovore o pravičnem in trajnem miru, a kakor vse kaže, letošnji Božič še ne bo praznik miru in sprave med sovražnimi brati.

Poljska za leta 1812.

(Dalje.)

Tudi bavarski častnik v Tavel-Mutach, rojen Švicar, je preživel vesele ure na poljskem gradu ob Njemenu, kjer se je pozneje kot ranjenec nastanil. Hčere hiše so njega in njegove tovariše na ljubezniv način kratkočasile; stara babica, častitljiva matrona, mu je pri odhodu velela poklekniti in je odhajajočim praznično podelila svoj blagoslov.

Taki prizori dajejo seveda zelo temno ozadje. Pomanjkanje, ki je vladalo v Prusiji, se je prav začutilo šele na Poljskem. V Litvaniji, ob Dvini, povsod se je isto opazilo, dokler ni to pomanjkanje v sredini Rusije naraslo do grozne lakote, ki je uničila z drugimi težavami, žgočo poletno vročino in strašnim zimskim mrazom najsijajnejšo armado, ki jo je svet do tedaj videl. Smelo bi se torej že na tem mestu vplesti nekaj besed o vzrokih, ki so imeli tako brezprimeren izid za posledico, ki daje ruskemu pohodu med vsemi v svetovni zgodovini posebno mesto.

Tem že nekdanjim znanim trditvam je sorodna tudi ta trditev, da se je veliki vojskovodja, omamljen od dosedanjih uspehov, brez previdnosti in preudarnosti podal v največje podjetje svojega življenja. Četudi je svoj operacijski načrt, kakor je imel vedno navado, načrtal le v splošnih

vprežna, temveč tudi kot klavna živina. Za nujne slučaje so peljali seboj tudi veliko množino konserv. Postavili so tudi obširna skladišča; Visla, Njemen in Dvina, so jim služile kot prometne ceste. Človek se mora čuditi, ko bere o pripravah, da

pripomočkah moglo doseči. Francoska uprava je bila predsodkov prosta. Kakor vse druge romanske države, se tudi ona ni nikoli odlikovala s čudovito zgovornostjo in je bila tekom zadnjih let revolucije popolnoma uničena. Tudi Bonapar-

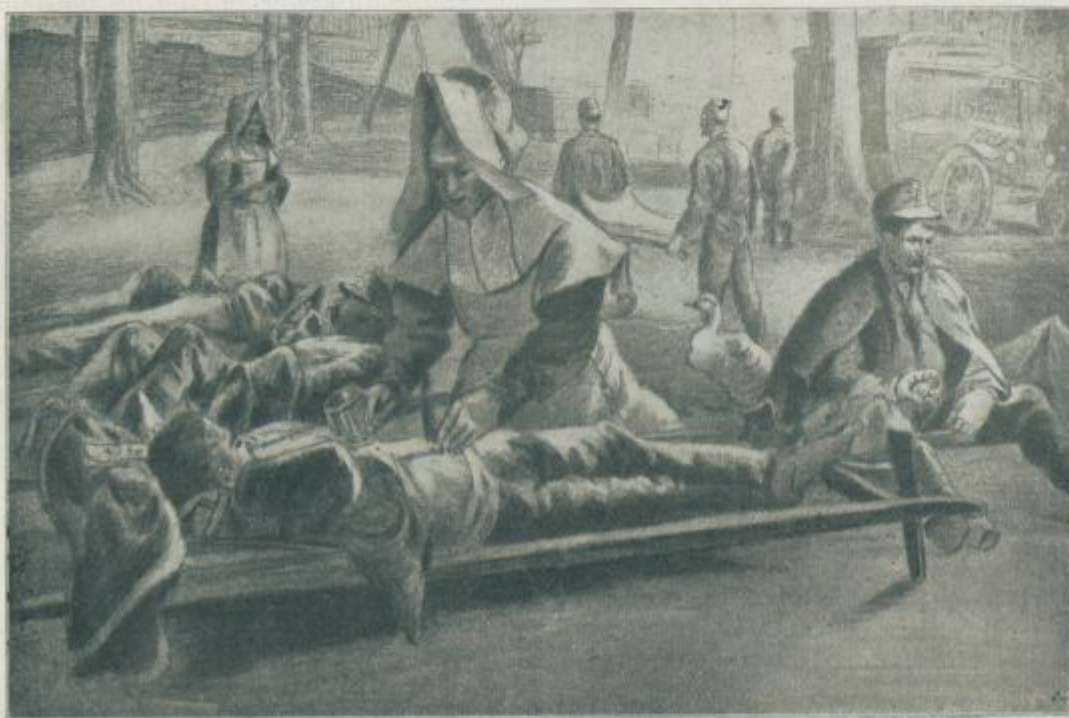

Ranjeni turški častniki na dopustu v Berolinu.

se je celo podjetje tako razdrlo. Za grajo je tu dovolj prilike in še nedavno je neki vojaški pisatelj z gotovostjo zagotavljal, da se v slučaju vojne z Nemčijo in Rusjo, ne bi moglo kaj takega ponoviti.

Tragično je za velikega moža, da se drzne preiti na vprašanja bodočnosti, ko ne more rešiti vprašanja sedanjosti. In

tovemu sijajnemu geniju se ni posrečilo odstraniti te administracije. Veliko je bilo ležečega v čudi naroda samega: Netočnost poleg shematičnega formalizma. Oboje je moralo z rastočo državo in rastočimi boji. Poslušalo se je sicer črke ukazov, za hrbti cesarjevih ukazodajnikov pa se je godila najhujša potuha. (Dalje.)

Usmiljenke reda sv. Vincencija strežejo ranjencem na soškem bojišču.

obrisih, ter posameznosti prepustil razvijajočim se razmeram, katere je njegov genij, kar se redko zgodi pri ljudeh, vedel vedno obvladati in se okoristiti, vendar so ga skrbele tudi težkoče, ki se pojavijo navadno pri preskrbovanju armad.

Za četami so peljali velike transporte, deloma oslov, ki jim niso služili le kot

takratni čas ni bil zmožen zavzeti Rusije po Napoleonovem načrtu. Manjkalo je brzjava, zrakoplova, železnic, avtomobilov in koles, ni bilo tisoč drugih tehničnih pripomočkov, katere je znanstvo in izkušnja v tem času postavila strategom v uporabo.

Pri tem se mora še omeniti, da daleko ni bilo uspeha, kar bi se pri takratnih

7 (božična) skupina
razglednic
je pravkar izšla : **Vojska v slikah**
SLOVENCİ,
segajte edino le po teh razglednicah!

Fellerjev dobrodejni, oživiljajoči rastlinski esenčni fluid z zn.

„ELSA-FLUID“
odstrani
bolečine v sklepih.

12 steklenic franko 6 kron. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 331 (Hrvatska). Nad 100.000 zahv. pisem in zdravn. priporočil.

V Zepelinovi noči. (Paris, Pierre Mille.) Bilo je to v veliki hiši v Parizu. Stanovanja na dvorišču je dajal glavni najemnik v podnajem, stanovanja na cesto je oddajal hišni gospodar sam. In to je bilo stari gospe v nesrečo. Tu se mi zdi, da se nisem prav točno izrazil, ali kaj se hoče v dnevih podkopov, bomb in zrakoplovov, ko nima nikdo časa za kaj drugega nego za kopanje strelskih jarkov, v katerih predejo bradate Penelope grmečo nit in pričakujejo z jednako ravnodušnostjo zmagalo ali smrt; dočim postaja ženski svet nestrpen in nemiren, ko je mirna kri edino in vse, kar zahtevamo od nje. Poizkusim govoriti z mirno jasnostjo bojevnika.

Leta niso izčrpala moči stare gospe, samo njena uboga kolena so postala okorna, vsled tega je zapuščala le poredkoma stanovanje v petem nadstropju. Stara gospa je bila ohranila jasnost duha in dobroto duše, rada je odpirala svojo roko revežem. Bila pa je tudi varčna, težko je puščala denar v svet in to, kakor se mi zdi, zato, da bi dokazala sama sebi, da je čisto pri pameti in da dobro upravlja svoje premoženje. Vsako Novo leto je dobil hišnik od nje samo polovico vsote, katero je pričakoval po svoji hišniški oblasti in nesramnosti. Seveda se ni brigal hišnik drugače za stanovanja na dvorišču, poudarjal je, da je odvisen samo od hišnega lastnika.

Bodi oproščeno zgodovinarju, ki mora polagati važnost na podrobnosti, potrebne za razumevanje drame, ki se razvija pred našimi očmi: kakor biva v večini hiš v Parizu, tako se tudi tu niso poznale stranke razen po srečavanju na hodnikih in po pripovedkah njih poslov, ki so bile vse prej nego resnične.

Ker ni zahajala stara gospa iz hiše in ker je bila njena edina dekla zanesljiva in molčeča, so bile stranke glede stare gospe navezane na birò novin, ki jih je upravljal hišnik. In on je bil odgovoril na prvo vprašanje o stari gospe nekam instinktivno: »Gospa iz petega nadstropja? — Ta je zmešana.« — Sicer ni vedel ničesar o tem; govoril je, ne da bi kaj mislil. Narava človeškega duha pa je taka, da deluje neprenehoma in da predela počasi, kar mu je nejasnega, v jasne in gotove oblike. Kmalu je poznala vsaka stranka starostno ali nevarno zmedenost duha stare gospe, bila je oseba, katere se je treba ogniti, in njena dozdevna dekla je bila močna strežnica iz blaznice, najeta od rodbine stare gospe, da pazi nanjo, kar je bilo na vsak način nezadostno. Kdor ima blazne sorodnike, naj jih spravi v blaznico. — Taka sporočila je dobival hišnik od strank in došla so mu prav. Verjel je sporočilom, ker so prihajala od oseb, ki jim gre vera in ker so ugajala zopernosti, ki jo je čutil napram stari gospe. In ker je verjel sporočilom, jih je rad širil.

Tako je bila stvar, ko je prineslo nepremakljivo kroženje planeta okrog solca prvi pomladanski dan neizbrisnega spomina, ker je prinesel prve Zepeline. Ognjegasci so dirjali po Parizu in trobili: »Pozor!« — Stražniki so budili hišnike.

Oblastni gospodar naše hiše si je mencial oči in je vprašal stražnika, kaj naj naredi. Zaničljivo mu je odvrnil stražnik: »Dobili ste navodilo pred osmimi tedni.« — Izgovoril je in odhitel. Hišnik je skočil v obleko, pomislil in potrkal pri polkovniku v tretjem nadstropju, starem penzionistu.

»Gospod polkovnik, Zepelini so tu, treba je v klet.«

Polkovnik je mislil, da gre dolžnost urejevanja njemu, kar mu je naredilo dosti veselja, ker je bil penzioniran, in spremljal je hiš-

nika v vsa nadstropja, povsod veleva z bobnečim glasom:

»Zepelini so nad Parizom! Oblecite se mirno in pojdite v klet. Ali urno!« Na mostovžu v pritličju se je ustavil in napravil vojaški apel. Ko se mu je zdelo, da je vse iz hiše tam, je veleva:

»Stranke prvega nadstropja, desna vrata, in njih otroci, leva vrata, in stranke prvega nadstropja, desna vrata, vse vkup pet oseb!«

Tako je pregledal in preštel vse. Ko pa je premišljeval svoj lastni slučaj, je šel nazaj

Angleška diplomacija.

Grey:

Še malo, in Francozi bodo v Berlinu;

močna Rusija ni bila še nikoli tako željna boja ko sedaj;

italijanska vojska bo kmalu izvršila čudovite stvari;

toda Srbiji se ni treba bati, kajti kmalu se nam bosta Grška in Ru —

Oho

v svoje stanovanje v tretjem nadstropju, ker se ne spodobi polkovniku, in če je tudi vpojojen, da bi se skrival v kleti; na ta način zbrane stranke pa je vodil hišnik v podzemni svet. Skrbel je vendar, da je odkazal gospodi desno stran kleti in poslom levo stran, kajti razloček med stanovi se mora vpoštovati tudi v vojnem času. Samo pri stari gospe je naredil razliko, da ji je pustil iz previdnosti njeno zvesto deklo, kar prvi hip ni zapazil nihče, tačas pa je začel hišnik, prešinjen zavesti svoje važnosti, seznanjati stranke med seboj: »Gospod in gospa Lepreux iz prvega nadstropja in njih otroci... Gospod in gospa Dubois iz drugega nadstropja in gospodična Dubois... Gospod Dominique Rièra, umetnik iz ateljeja v šestem nadstropju.«

Gospod Dominique Rièra je bil izgubil precej časa s tem, da je pomagal osebi, ki ni spadala pravzaprav v hišo, se obleči, in tako je vrgel nase kričečo kitajsko obleko, ki je bila gotovo umerjena oni drugi osebi. Sostanovalci hiše so ga opazovali z ogorčenim začudenjem. Taka obleka se jim ni zdela spodobna za sprejem Zepelinov. Njegove tovarišice niso niti videli, z mrzlim curkom strahu pa jih je polil prihod stare gospe, na katero so bili pozabili, da pride. To je vendar strašno! — Stara gospa je prišla poslednja, dekla je nesla dva dolga stola in pripravo za čaj. — Gospa je sedla trudno na stol in je rekla dobrodrušno smehljaje: »Tak star kostnjak bi pa res lahko pustili tam, kjer je bil.«

Drugi so stali naslonjeni na stene polne sreža. Ko je stara gospa izpregovorila, so se spogledali plašno: preziranje nevarnosti je nedvomno gotov znak dušne bolezni. Opazili so deklo, izvedeno strežnico blaznih, katero je modrost sorodnikov pridobila stari gospe, strašni uganki. Drug za drugim so zapustili svoj prostor in so bežali za hrbet blazniške strežnice.

Stara gospa, ki je bila hotela pokazati pogum, je čutila vendar strah in je vprašala: »Je kaj nevarnosti? Menite res, da je kaj nevarnosti?«

Njeni sostanovalci so se jeli tresti strahu. Saj je znano, kako hitro preidejo taki ljudje od utvaranja, da jih kdo preganja, do napadov besnosti. Postajalo jim je neiznosno. Vsi so zavpili nakrat: »Ne, madame! Nevarnosti ni, prav nobene nevarnosti ni, sploh ni nevarnosti.«

Ko so bruhali te besede, so se silili, da bi se smehljali pomirljivo; ti obupni in neuspešni poizkusi so jim tako izpačili obraz, da je gledala stara gospa srepo vanje. Stara reva ni razumela ničesar. Oni pa so mislili, da jo vznemirjajo s smehljanjem in so dali svojemu obrazu izraz bedaste otopenosti. Stara gospa je ponavljala:

»Ste gotovi, prav gotovi? — No, torej napravimo čaj.«

Dekla ji je podala pripravo in ona je prižgala ravnodušno špirit pod kotličem, sostanovalci kleti so se umirili, po nesreči pa je vprašala stara gospa nakrat:

»Kaj menite? Ne bi bilo bolje, da bežimo v bližnjo cerkev?«

Stavila je to vprašanje čisto nedolžno, pod vtisom spominov iz mladosti, ko so bežali ljudje ob prihodu sovražnika v cerkev; njeni sostanovalci pa so videli v tej misli znak, da se bliža izbruh besnosti. Najprej se postavi variti čaj, potem govori o begu v cerkev... Položaj je bil na vsak način resen, bil je, da se govori pravo resnico, naravnost grozen. Vse drugo rajši kakor ostati v taki družbi v kleti. Lepreuxejevi so prijeli svoje otroke in so šli, drugi so izginili za njimi.

»Samo štiri čaše imam, pa saj se umijejo,« je rekla stara gospa in dvignila glavo. Začudene oči niso videle več nikogar razen osebe, ki je bila prišla z umetnikom iz šestega

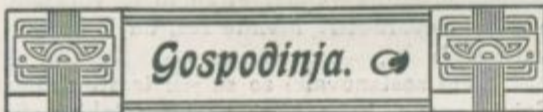
nadstropja, umetnik sam je pobegnil z drugimi. Tista oseba ni vedela, kaj se govori o stari gospe; stara gospa je govorila vso noč ž njo in jo je povabila, da jo obiše.

Tako se je zgodilo, da so se vrnil prebivalci hiše v Battignoles iz varne kleti v svoje postelje ali pa so šli po ulicah Zepelinom naproti. Kajti resnična nevarnost ni nikdar tako strašna, kakor tista, ki si jo domišljujemo. Policija je dala strankam one hiše strog ukor.

Nevarno zdravljenje. Kurjek slovi med našim ljudstvom kot pomoč zoper pijančevanje; pravijo, če se nameša kurjeka v vino ali v žganje, da se pristudi pijancu pijača tako, da je ne pokusi več. Žganje je že samo na sebi strupeno, ako se mu primeša kurjeka, se poveča njegova škodljivost v taki meri, da oboli pijanec, ki ga je pil, opasno, in znan je celo slučaj, da je pijanec umrl. Ne dolgo od tega je bila v Konjicah na Štajerskem sojena ženska, ki je bila vmešala možu žganjarju kurjeka v žganje. Mož je hudo obolel, zdravnik je dognal, da je zastrupljen. — Tako je tudi z drugimi skritimi sredstvi zoper pijančevanje, ki se ponujajo po listih in pod roko. Navadno oboli pijanec za takim zdravilom in ne okreva več lahko. Neškodljivo sredstvo je, če dobi pijanec v vsako jed žlico žganja, po tem se mu tako pristudi, da ga ne more več. Žena, ki ima pijanca, naj poskuša, da bi pil mož dosti mleka in vžival dosti jabolk, potem mine potreba po žganju sama od sebe. Za bolezen pijanost je prav dober mrzel ovitek. Črna kava, v nji žlica lesnega pepela, stržni hitro pijanega človeka.

Rast las pospeši umivanje z žajbeljem in mazilo iz govejega mozga in čebule.

Prosenka kaša s svinjino. Sveže svinjsko meso osoli in kuhaj s peteršiljem in drugo zelenjavo do mehkega, potem postavi na stran, da ne vre. Tačas, ko se meso kuha, opari kašo večkrat, potem jo zalij s par žlic juhe iz lonca. Ko se to pokuha, zalij zopet, dokler ni kaša kuhana in gosta. Razreži meso in deni v kašo; ko je prevrelo parkrat oboje skup, polij z razbeljenim surovim maslom in daj na mizo; zraven mora biti kislo zelje.

Zdrob bele koruze se pokvari rad; mora se spraviti na hladnem prostoru in porabiti hitro.

Limone se drže dolgo. Deni jih v sol. Namочи bato v čisto parafinovo olje, nateri limono in zavij jo v stanijol. — Zavij limono v mehak papir in vtakni v brezovo metlo. — Potegni nit po sredi limone, zamotaj konce in obesi sad. — Narezano limono stavi na stolčen sladkor ali na grlo male kupice, ki je napolnjena do polovice s kisom.

Lesena posoda bo bela kakor sneg, če jo riblješ s peskom, ki se dobi pri kamnosekih ali kiparjih (kamenno žaganje), in izpereš s krompom. Ni treba ne mila, ne sode.

Muhe v lazareti. Kjer je bolnik, tam je muha. Zato so muhe velika nadloga po vojnih lazareti, še posebno po svoji znani trmoglavosti, da se vrača vedno na isto izvoljeno mesto, če jo prepodiš tudi stokrat.

Vsaka od gnoja pokapljana obveza, bolnikov izmeček in odpadki vabijo muhe k sebi. Vsled tega nastane nevarnost, da prenese muha na svojih nogah kali bolezni med ljudi, posebno če prenaša gnoj in blato. Mrtvični krč, kožne bolezni, vnetja, zastrupljenje krvi, vse prenese in razširi lahko ta drobna, a nevarna sovražnica ljudi. Zato se bije po lazareti hud boj z muhami, kajti zaman je vse razkuževanje, dokler širi muha bolezen. Uspešno so se bojevali z muhami lanskega leta v štrasburškem lazaretu. Tam so se bile narojile muhe na jesen v taki množini, da so bile postale prava muka zdravim, kaj šele bolnim. Ves napor stražnikov je bil nekaj časa zaman. Mleko s formalinom, zastrupljen popir, kvassija, lepe steklene pasti — vse je bilo zaman in muh čimdalje več. Na stotine z lepom namazanih muholovk je bilo vsak dan črno od muh, lov je bil postal precej drag, ni pa pokazal vidnega uspeha. Vse nove priprave niso nič koristile, umna glava med strežaji se je zatekla k starim palicam lovilkam — in kmalu je ponehala nadloga, ko je prišla zima, ni bilo več nobene muhe v lazaretu. Lov se je vršil tako: Na omarici pri posteljah so postavili s prstjo napolnjen lonec, v prst so zataknil po štiri za prst debele in za lakt dolge paličice, namazane z lepom; kjer je ležal bolnik z gnojnimi ranami, so nastavili več loncev. Take

Grška modrost.

Tako Venizelos čuva nevtralnost Grške.

paličice so prežale po kotih in po oknih, po kuhinji in mostovžih. Ker so porabili lahko stare zaboje za palice in naredili lep doma, je prišlo vse prav po ceni. Način priprave je tak: Segrej v emajlirani posodi 72 delov kolofonije in 36 delov ricinusovega olja. Ko se je razprostila kolofonija, primešaj 12 delov medu, odstavi od ognja in mešaj, dokler se ne shladi, potem namaži. Lep se drži dolgo, ako ga spraviš v lonec in pokriješ. Kadar je palica črna, odstrži lep in sežgi odstržek, palice namaži iznova.

Namesto slamníc popirnice. Že dolgo pred nami so spoznali praktični Angleži, koliko je vreden za vojaka potiskan popir. Na čelu velikih angleških listov stoje oklici, ki pozivajo občinstvo, da nabira časopise in jih prinaša na določena mesta. Iz razrezanega popirja dobi vojak mehko in toplo posteljo, posteljo, ki je zdrava in snažna, ker ne mara mrčeš potiskanega popirja in vleče tak popir trganje in prehlad iz telesa. Popir rabijo vojaki za ovijanje nog, za obijanje skalnih ali lesenih sten, za životno perilo, za podlaganje v vestijo in napolnjevanje odev. Odeja, ko je napolnjena ali batirana s popirjem, se razkuži silno lahko — popir se strese v ogenj in odeja se opere. Letos bo primanjkovalo slame, treba bo pripraviti vojakom popirja za postelje. Ministrska odredba pozivlja gospodnje, da po-

šiljajo, kar jim ostaja popirja, v garnizijska oskrbovališča in na okrajna glavarstva, da dobe vojaki dovolj popirja za postelje.

Koliko se potrosi streliva v svetovni vojski. Francoski »Bulletin des Armees« prinaša: V celi vojni leta 1870—1871. je bila izstrelila nemška artiljerija približno 817.000 izstrelkov, in sicer 479.000 na francoske trdnjave in 338.000 v poljskih bitkah. Desetina druge tu označene številke kaže število izstrelkov, ki so bili izstreljeni pri St. Privat. Tamošnja bitka se je splošno označila za najbogatejšo na izstrelkih od cele tedanje francosko-nemške vojne. V rusko-japonski vojni je izstrelila artiljerija 954.000 izstrelkov, in sicer večinoma iz poljskih topov. Ta vojna pa je trajala dlje in bitke so bile v večjih razdaljah, tudi moči so bile slabše. — O številu izstrelkov v sedanji vojni se ne more poročati še kaj gotovega, nepobitno pa je, da prekaša uporaba streliva vsako še tako drzno domišljevanje. Ena vojskujočih se strank je izstrelila v enem dnevu na 8 kilometrov dolgi fronti 100.000 granat. Število zadetkov na vsakem metru fronte je bilo šestkrat večje kakor v najhujši bitki leta 1870. Iz ruskih sporočil sklepamo, da so izstrelili Nemci v veliki bitki v Galiciji 700.000 izstrelkov. Da so spravili toliko streliva na fronto, je bilo treba kakih 1000 železniških voz. — Po poročilu francoskega vojnega vodstva od 17. junija je izstrelila francoska artiljerija severno od Arasa 300.000 izstrelkov v 24 urah. Skupna teža teh izstrelkov znaša okoli 4.500.000 kg, za dostavljanje te teže na bojišče je bilo treba šest velikih tovornih vlakov. Stroški znašajo približno 9.375.000 frankov.

Trpka šala. Amerikanskemu generalu Horvardu je bila razmesarila krogla levo roko; odrezali so mu jo nad laktom. General Kearney je bil izgubil v mehikanski vojni desno roko. Nekoč sta prišla oba enoroka generala vkup in general Horvard je rekel tovarišu: »Veste kaj, general? Jaz vam predlagam nekaj, pri čemer bodeva prihranila oba precej denarja: Kupujva si odslej skupno rokavice.«

Stare bolezni se povrnejo, ako se izpremeni vreme, kajti telo je navadno za spremembo toplote zelo občutljivo. Za hitro odpravo takih udnih in telesnih bolečin priporočamo Fellerjev rastlinski esenčni fluid z zn. »Elsa-Fluid«. 12 steklenic pošlje franko za 6 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 331 (Hrvatska). Priporočamo, da imate to dobro, bolečine lajšajoče sredstvo, ki ga priporočajo mnogi zdravniki, vedno pri hiši, da je v slučaju potrebe pri roki. Nalahno odvajalno sredstvo, ki želodec krepi, so Fellerjeve »Elsa-Pillen«, 6 škatlic franko 4 K 40 h. (s)

Knjigovoznica Katol. tiskovnega društva v Ljubljani, Kопitarjeva ulica 6

se priporoča za vsakovrstna knjigoveška dela
Krajevni znaki za »Orle«, kokarde in pentije z napisi za društva se izgotavljajo v najkrajšem času po zmernih cenah.

Katoliška tiskarna II. nadstr.

Črtanje in vezanje vsakovrstnih poslovnih knjig

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani. Odgovorni urednik Josip Klovar.